

MARIBORSKI VEČERNIK JUTRA

Cena 1 Din

Uredništvo in uprava: Maribor, Grajski trg 7 / Tel. uredništva in uprave 24-55
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 14. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 din, dostavljen na dom 12 din / Oglasi po ceniku / Oglase sprejema tudi oglasni oddelček »Jutra« v Ljubljani / Poštni ček. rač. št. 11.409

Novo zasedanje

Beograd, 22. oktobra.

Včeraj je bilo svečano otvorjeno novo zasedanje našega narodnega predstavništva. Glavni del včerajšnjega dnevnega reda k izvolitvi petih stalnih odborov, volitev in konstituiranje raznih skupščin in senatni odborov. Spričo tega ni bilo posebnega zanimanja za včerajšnjo sejo.

Narodna skupščina ni prešla po včerajšnji slovesni otvoritvi novega zasedanja k izvolitvi petih stalnih odborov, marveč se je otvoritev odložila za danes dopoldne, ko so se narodni poslanci ob 10.30 sestali k drugi seji novega zasedanja.

Poslanski klub JNS je že določil svoje kandidate za razne odbore in so med kandidati za finančni odbor Ivan Mohorič in Ivan Prekoršek, za administrativni odbor Milan Mravlje in Josip Turk, za odbor za prošnje in pritožbe Albin Komar, za imunitetni odbor Rudolf Pleskovič in Stako Hočevar, za verifikacijski odbor Avgust Lukačič.

Pač pa se je pokazala topot večja ekspektativnost v senatu, kjer je že bilo včeraj glasovanje za senatne stalne odbore, ki so se po končani seji konstituirali sledeče:

Finančnem odboru so izvoljeni za preds. ponovno dr. Stanko Švrljuga, za podpredsednika Halidberg Hrastnica, za tajnika Franjo Smoder. Od senatorjev JNS so v tem odboru Ivan Pucelj, dr. Albert Kramer, dr. Jos. Nemec, Milan Marjanović in Radoslav Dunjić kot člani, kot namestniki pa dr. Uroš Krulj, dr. Peter Zec, dr. Grga Andjelinovič, Ivo Vranić in Krsta Radovanović.

V imunitetnem odboru so predsednik dr. Josip Šilović, podpredsednik Miloš Cukavac, tajnik Dušan Djerić. Od senatorjev JNS so v tem odboru Radoslav Dunjić, Jeremija Živanović, dr. Albert Kramer in dr. Josip Nemec kot člani, Krsta Radovanović, Ivan Pucelj, Milan Marjanović in Dobrosav Petrović pa kot namestniki.

V administrativnem odboru je predsednik senator Miloš Cukavac, podpredsed. Vatroslav Canjuga, tajnika Dušan Djerić, od JNS pa Krsta Radovanović, Milan Martorjev JNS so v njem kot člani Atanasije Šola, Pavle Vujić, Lazar Anić in Radoslav Dunjić pa kot namestniki.

V odboru za prošnje in pritožbe je predsednik Ivan Hribar, podpredsednik Mihajlo Djurić, tajnik pa Dušan Stevčić. Od senatorja JNS so v njem kot člani Atanasije Šola, Jeremija Živanović, Pavle Vujić in dr. Vaso Glušac, kot namestniki pa Lazar Anić, Milon Marjanović, dr. J. Nemec in Dobrosav Petrović.

V verifikacijskem odboru je predsednik Osman Vilović, podpredsednik Svetoslav Paunović, tajnik Dušan Djerić, od JNS pa kot člani Lazar Anić, Ivo Vranić, dr. Vaso Glušac in Krsta Radovanović in kot namestniki Radoslav Dunjić, dr. Uroš Krulj in Milan Marjanović.

Senat pa je razen tega razpravljaj tudi o sestavi glavnega odbora za bližnje volitve v senat. Ker ni prišlo do sporazuma med posameznimi skupinami, se je vršilo glasovanje z listki, ter so dobili kandidati vladnega in neodvisnega kluba po 50 glasov, dočim so senatorji JNS oddali prazne listke. V glavni odbor za bližnje volitve senatorjev so bili izvoljeni senatorji Svetozar Pavlović, Ljudevit Gajin, Jovan Altiparmaković.

Danes popoldne se nadaljuje včeraj prekinjena seja senata, ki bo v današnji seji obravnaval zakonski osnutek o ugodnostih, ki naj pripadajo odlikoncem za Karadiordjevo zvezdo.

Oblaki nad Evropo so se razkadili

Edenov optimizem — Tudi na borzah ugodni odmevi

LONDON, 22. oktobra. Poročila včerajšnjih londonskih in pariških listov v zvezi z nepričakovanim preokretom v londonskem nevtralnostnem odboru in s tem izzvano ublažitvijo v mednarodnem položaju se uresničujejo. Posebno pomembna je izjava angleškega zunanjega ministra lorda Edena ob včerajšnjem zasedanju v spodnji zbornici. Oblaki nad Evropo so se razkadili. V vseh krogih se pohvalno in ugodno ocenjuje ter označuje zadržanje Italije in Nemčije navzlic nekaterim še nerešenim podrobnim vprašanjem ter se ta postopek tolmači v prilog miru, ki se je že zdel ogrožen radi dramatične zaostritve v situaciji v londonskem odboru.

LONDON, 22. oktobra. Redno parlamentarno zasedanje je bilo včeraj otvorjeno z zunanje-politično debato, ki jo je povzročila vlada, da dobi od parlamenta odobritev za svojo špansko in dalnevzhodno politiko. V spodnji zbornici je otvoril debato zunanji minister Eden, v gornji zbornici pa predsednik nevtralnostnega odbora lord Plymouth. V svojih izjavah se je pečal Eden s težavnimi problemi mednarodne politike s Španijo in Dalnjim vzhodom. V Španiji se je položaj v zadnjih mesecih tako zaostiril, da sta bili Francija in Anglija odločeni, da gresta svojo pot, če ne bi prišlo do sporazuma z ostalimi prizadetimi silami. Kriza je dosegla svoj vrhunec prejšnji torek, ko se je skoro zdelo, da se bodo pogajanja popolnoma razbila. V zadnji uri je rešila Italija položaj s tem, da je pristala na francosko-angleški predlog glede odpoklica prostovoljcev. Mirni razplet je bil s tem dejanski zajamčen. Eden je izrazil upanje, da bo sedaj politika nevmešavanja lahko šla mirno svojo pot naprej.

LONDON, 22. oktobra. Preokret v mednarodni politiki je vzbudil ugodne odmeve tudi na borzi. Vsi tečaji so se zelo popravili, zlasti pri industrijskih papirjih. Tudi iz Newyorka prihajajo ugodne vesti, ker tečaji zelo naraščajo. Zanimivo je, da se nahaja med kupci vrednostnih papirjev široka publika.

Pa padcu Gijona: Franco lahko veže 150.000 mož na madridsko fronto

PARIZ, 22. oktobra. Zavzetje Gijona po frankovcih tvori glavni razpravni predmet pariških jutranjih listov. Desničarski tisk proslavlja Francovo zmago kot največji politični dogodek tekoče jeseni. »Jour« piše, da predstavlja zavzetje večjega dela Asturije in s tem združena likvidacija severne fronte popoln zlom valencijske vlade, ker ima se-

daj general Franco prostih 150.000 mož, ki jih bo lahko vrgel proti Madridu. — »Epocq« trdi, da je usoda Madrida zapečatena. »Oenvre« zatrjuje, da je poraz Valencije neizogiben. Pomisliti je treba, da je general Franco z zavojevanjem Asturije odvzel industriji Valencije vse važne sirovine, rude in premog, ki so za vodstvo vojne velikanske važnosti.

Pariška lekcija Berlinu v zvezi s čekoslovaško državo

PARIZ, 22. oktobra. »Petit Parisien« piše k dogodkom v Teplicah, kjer se je pokazalo, da niso stražniki nastopili proti pasantom, vzključajočim Heinleina, ampak so nasprotno izkazali veliko korektnost, in pa k demarši češkoslovaškega poslanika dr. Mastnyja v berlinskem zunanjem ministrstvu, da ni bil češkoslovaški poslanik ob tej priliki deležen onega vladnega sprejema, do katerega ima pravico vsak diplomat, četudi ima po nalogu svoje vlade izvršiti kakšno protestno akcijo. Rajhovski zunanji minister ni samo označil tega koraka praške vlade kot depasiranega, ampak je to svojo impertinenco podčrtal včeraj s tem, da

si je preko vsakega diplomatičnega takta, objavljenega s komunikacijo, privoščila lekcijo Češkoslovaški. Vse to kaže, da ni več Nemčija, užaljeva in vzemirjena radi vsebolj prijateljskih odnosov med Avstrijo in Češkoslovaško, zadovoljna z naraščajočo agitacijo med sudetskimi Nemci, marveč skuša sedaj provocirati direktne incidente s praško vlado. Takšno stališče rajhovske vlade pač ne more biti v Parizu, Londonu in Moskvi neopaženo. Češkoslovaška ni izolirana dežela, ampak ima mogočnejše prijatelje. Njena eksistenca predstavlja nenadomestljiv element evropskega ravnotežja.

Nadaljni milijon japonskih rezervistov

SANGHAJ, 22. oktobra. Po zanesljivih poročilih iz Tokia so japonska vojaška oblastva odredila mobilizacijo nadaljnega milijona rezervnih čet za Kitajsko. —

Prvi odredi pojdejo v Mandžukuo, kjer hočejo zasigurati Mondžukuo proti morebitnemu ruskemu vpadu.

Senzacionalne aretacije valenc. generalov

PARIZ, 22. oktobra. »Exchange Telegraph« poroča iz Madrida: Veliko pozornost je zbudila aretacija generala Asencija, ki se bo moral zagovarjati radi izdaje pri padcu Malage, in sicer pred posebnim sodiščem, ki preiskuje vzroke padca Malage v februarju t. l. Navedeni

general je bil šef generalnega štaba pod Caballerovo vlado. Razen tega so bila v zvezi s padcem Malage aretirana tudi general Monio in prejšnji državni tajnik v zunanje ministrstvu pod Caballerovo vlado Cabrere.

Pabečki

Obrekovalci na delu

V »Slov. Narodu« štev. 241 beremo: Razni listi, med njimi v prvi vrsti pokvarjenjak stari »Obzor«, so jeli, čim je bil objavljen tako zvani sporazum, ki je naletel na velik odpor zlasti v Srbiji, namigavati, da se bo v odporu proti temu sporazumu pričela akcija, da se stvori fronta vseh onih političnih skupin, ki stoje na stališču narodnega in državnega edinstva. Med glavnimi propagatorji te ideje so kajpak navajali JNS, češ da leta že išče stike s Stojadinovićevo JRZ. Z ozirom na ta že sama po sebi prozorna podtikanja, je priobčila sarajevska »Jugoslovenska pošta« to-le ugotovitev: »Glede na vesti o nekih poskusih, da bi JNS stopila v stike z JRZ, so nas iz krogov JNS naprosili, da konstatiramo, da ni mihče ne od glavnega odbora JNS, ne od poslanskega kluba skušal navezati takšnih stikov, niti je bil v to pooblaščen. JNS stopa dalje po potu, po katerem je hodila od svoje ustanovitve, zavedajoč se sedaj bolj kakor kdaj prej, da je sporazum potreben in edino koristen narodu in državi ter edino v stanju, da reši vsa vprašanja. Razvoj dogodkov je to v polni meri potrdil in JNS je dobila zadoščenje za vse žrtve, ki jih je doprinesla s svojimi somišljeniki v borbi za idejo narodn. in državnega edinstva.« — Isti listi, njim na čelu seveda zopet »Obzor«, kateremu se je — kdo bi se temu čudil? — pridružil tudi organ Katoliške akcije »Slovenec«, so v čisto prozornem namenu obenem objavili tudi vest, kakor da bi JNS na merodajnih mestih v Beogradu zagovarjala in priporočala politiko železne pesti proti dr. Mačku in proti njegovim sopogodbenukom. Ni nam treba posebno poudarjati, da je tudi ta vest od kraja do do konca izmišljena, ker JNS ne prihaja na misel, da bi se kakorkoli vmešavala v nastali konflikt, še manj pa, da bi zagovarjala proti komurkoli kakšne nasilne odredbe.

„Ultimat“

(Kitajsko-japonska vojna se ja pričenja brez napovedi.)

Nehaj s tem zadiranjem! Če ne boš jenjal, bom nazadnje še primoran, da ti napovem vojno! (Iz »Ošiš, ježa«.)

Gospodarske beležke

Tržne cene v Mariboru. Na mariborskem trgu so cene posameznim življenjskim potrebščinam naslednje: Zelenjava: buče kg 0.50 do 3, čebula kg 1 do 3 Din, česen 3 do 6 za kg, grah luščen liter 10 Din, karfiola komad 1 do 8 Din, krompir kg 0.75 do 1.50, merica 5 do 6 Din, koleraba komad 0.25 do 1.50, paradižniki kg 2 do 3, kisle repa kg 2 Din, kisle zelje kg 5 Din. Sadje: grozdje kg 3 do 10 Din, hruške 4 do 10, jabolke 2 do 5, kostanj 3, orehi luščeni 20 do 24, suhe slive 10 do 12, celi orehi 5 do 6 Din za kg. Žito: ajda liter 150 Din, ajdovo pšeno 3.50 do 4, fižol 1.50 do 2.50, ječmen 1.50, koruza 1.50 do 2, oves 1.25 do 1.50, proso 1.75 do 2, pšenica 1.75, rž 1.75 Din za liter. Mlečni izdelki: čajno maslo 28 do 30 Din, jajca komad 0.75 do 1.75, kuhano maslo 26 do 28 Din za kg, mleko 1.50 do 2 za liter, domači sir 8 do 10, surovo maslo 20 do 24 za kg, smetana 7.50 do 10 Din za liter. Perutnina: gosi, komad 35 do 45 Din, kokoši, komad 18 do 25, piščanci, par 20 do 60, purani komad 30 do 45, race 13 do 20, domači zajci 4 do 25 Din za komad. Mesne cene: govedina kg 6 do 13, svinjsko meso s kostmi 10 do 12, svinjsko meso izluščeno 12 do 13, slanina 12 do 13, pljuča 6 do 7, jetra 6 do 7, svinjska glava z jezikom 6 do 7, ledvice, komad 2 do 3, noge, komad 1 do 2 Din.

Uradne odkupne cene oljnatih plodov. Minister trgovine in industrije je odredil naslednje najnižje odkupne cene za oljnatelne plodove: repica 250, zeljna repica 260, seme od sončnic 160, beli mak 300, sezam 350, bučne koščice 220, in laneno seme 300 Din za 100 kg. Kupci morejo plačati producentom tudi do 10% manj, in sicer mora razlika služiti za pokritje manipulativnih in režijskih stroškov, posredniške nagrade in davščine za sklad po čl. 6 uredbe o preskrbi domače industrije semenskega olja az oljnatimi semeni.

Izpremembe trošarinskih predmetov. Finančni minister je izdal naslednje sporočilo: 1. Počenši s 17. oktobrom je prepovedano prodajati in uporabljati čisti bencin za motorni pogon, od tega dne naprej se sme prodajati samo mešanica. 2. Počenši s 17. oktobrom znaša za mešanico državna trošarina 2.50 Din za kg, binovinska ne sme biti višja od 35 par, občinska pa 15 par pri kg. 3. Najkasneje 6. novembra morajo znižati prodajne cene mešanice za 1.75 Din pri kg. 4. Za dne 6. novembra dobljene zaloge mešanice prodajalci ne dobe razlike, regres pa imajo v tem, da lahko do 17. oktobra kupljene količine mešanice prodajajo do 6. novembra še po starih cenah. 5. Vsi prodajalci plinskega olja morajo do 23. oktobra na zaloge, dne 8. oktobra ugotovljene, plačati razliko.

Šiling se je dvignil na 9. Na borzi je vzbudilo posebno pozornost dviganje dunajske devize. Avstrijski šiling, ki je že dolgo časa čvrst, se je dvignil v ponedeljek na 8.74, v torek pa je beležil na zagrebški borzi 9. Dvig je predvsem posledica premajhne ponudbe. Tečaj klirinške marke je ostal neizpremenjen in je ohranila marka tečaj 13.90. Popustil pa je tečaj grških bonov od 30 na 29.94.

Čeveljčki

Mati je s pestunjinjo pomočjo prejela Marinko za okroglo rožnato nožico, potegnili nanjo nogavico, ponovila isto na drugi nožici in v kratkem sta bila obuta oba čeveljčka.

Nogavice so bile rdeče (otroci imajo radi rdečo barvo) in čeveljčki so bili iz rumene telečje kože s prekrasnim kardami.

Ko so Marinko obuli, so jo odvedli na sredo sobe, pomirili jok s piškoti, deklica pa je stala slabe volje, preplašena in osramočena.

Oči ji niso igrale veselo kakor sicer, temveč so bile vprte v tla. Prijela se je materine roke in pokladala nožice s strahom, kakor bi hodila po steklu ali ledu.

Skratka, zala, živa, prožna Marinka je bila naenkrat odurna, okorna in slabe volje.

Oblecite najlepšega amorčka ali keru-

Okna v svet

Ku-Klux-klan v zatonu?!

Za Amerikance je tipično, da čisto stvarni vzroki dosedaj niso zadostovali, da bi prevzeli širše plasti prebivalstva, ki bi se nato uprle reformni politiki najvišjega sodišča. Radi afere senatorja Huga Blacka, ki je dober Rooseveltov prijatelj, in ki ga je Roosevelt nedavno imenoval za novega člana tega sodišča, se je Roosevelt bolj zasovražil kakor ves čas svojega predsedovanja. Preuranjeno bi bilo sicer trditi, da je Rooseveltova priljubljenost v nevarnosti, vendar pa stotisoči v teh dneh mažejo z glavami, zmigujejo z ramenji in z grenkimi in porogljivimi besedami razširjajo vesti o Rooseveltovi nespretnosti. Pri tem pa vprašanje, ali je senator Black res tajni častni član Ku-Klux-klana, še vedno ni razčiščeno, čeprav se na podlagi predloženega materiala, lahko ugotovi, da je bil Black najmanj član in da je prejemal pri svoji volilni kampanji pred desetimi leti za senatorsko mesto od Ku-Klux-klana denar in druge podpore. Sicer pa se lahko sigurno dožene, da je zastopal Black zelo liberalne nazore, da je občeval z Židi, črnici in katoliki zelo prijateljski, da ima med njimi svoje najboljšije prijatelje, kar je članom Ku-Klux-klana strogo prepovedano. Možno je torej dvojje: ali da je vse skupaj bluf, ali pa je bil Black vsa leta kot tajni član Ku-Klux-klana njihov ovađuh, kar pa bi bil eden največjih notranjepolitičnih skandalov.

Ku-Klux-klan, ki ga je ustanovil general Forest malo po meščanski vojni, je imel dve cvetoči razdobji. Prva neposredno po ustanovitvi, ker je bilo gibanje južnih držav v največjem razmahu. Južne države so se namreč trdile, da po možnosti preprečijo osvoboditev sužnjev-črncev. To pa je trajalo le kratko dobo. Drugi dvig je prišel v povojni dobi. Ku-Klux-klan se je takrat pobarval z nacionalistično barvo in bil, kakor v mnogih evropskih državah, neke vrste fašistična celica, ki se je posluževala terorističnih sredstev, oživila zoper stare tajne ceremonije, s čimer so si pridobili mnoge ameriške simpatije. Obenem so se pričeli vtikati tudi v volitve s tem, da so neprijateljske kandidate ogrožali; svoje člane in prijatelje pa podpirali z denariem. Nekaj časa se je zdelo, kakor da se bo Ku-Klux-klan razvil v stranko, toda okoli 1924-25 leta je obledela njihova zvezda. V začetku so zagrešili nešteto zločinov, linčali mnogo črncev, napadali cerkve, streljali namišljene izdajalce. Od tega časa je Ku-Klux-klan v stvari samo še sekta, katere nevarnost je mnogo večja, nego število njenih članov, ki prav za prav niti ni tako stano. Pod Ku-Klux-klanom moramo razumeti dobro skrite, politične osebnosti, ki pri zasedanju raznih važnejših mest, pomagajo svojim prijateljem in članom na dotična mesta. Na ta način postopajo predvsem v južnih državah, kjer je še vedno možno, s spretno propagando, izvršiti »spontane izbruhe mase« proti črnem, inozemcem in gotovim cerkvenim krogom.

Nevarnost pa, ki so jo odkrili z Blackovo afero, obstoji v tem, da stoji ameriška

javnost prvič pred možnostjo, da so važne politične osebnosti, ki so jih smatrali za najhujše nasprotnike Ku-Klux-klana, prav za prav člani te sekte. Ker so to dejstvo v strahu držali v tajnosti, mora pač biti nekaj več v tem, kakor mislijo. Odkod sicer taka nervoza, da se dnevno imenujejo novi senatorji in poslanci, ki pa najbrže tudi pripadajo Ku-Klux-klanu, odtod tudi ogorčenost proti Rooseveltu, o katerem so mislili, da je pri izbiranju svojih sodelavcev nezmotljiv.

Zadeva je toliko zanimivejša, ker je po zakonu komaj še možno, da Blacku kot članu najvišjega sodišča, zabranijo vršiti posle. Sodišče je pričelo novo sezono, in ne ve se, če bo Black zasedel svoje mesto.

Marenberške novice

Velik požar tik meje v Avstriji. V noči od nedelje na ponedeljek je nenadoma pričelo goreti gospodarsko poslopje posestnika Kozliča pri Sv. Antonu v Avstriji, streljaj od državne meje. Ogenj se je z bliskovito naglico razširil, tako, da je bilo leseno gospodarsko poslopje z lesom vred na mah v plamenih. Prišli so gasilci iz Ivnika, ki so rešili stanovanjsko hišo, ki je tudi začela goreti. Rešili so le nekaj živine, vse drugo, kakor orodje, krma in drugi pridelki so postali plen ognjenih zubljcev. Škoda je precejšnja. Orožniki požigajo po požigalcu.

Poslovilen večer je priredil tukajšnji Sokol svojima odhajajočima članoma br. Smerju, ki je premeščen v Maribor in br. Krapušku, ki gre v Slovenjgradec. Starosta br. Pahernik se je poslovil od obeh bratov. Obenem je bila tudi komemoracija za pokojnim prezidentom Masarykom. O Masaryku je govoril prosvetar br. Tomažič.

Igra narave. Narava ima svoje muhe. Na vrtu tukajšnjega lekarnarja g. Vladimira Tomiča vidiš malo pritlikavo jablano, ki bujno cveti. Cvetje je krasno in letajo okrog njih čebele. Jablana je letos že rodila in sedaj ponovno cveti.

sto in kaj bodo sklenili ostali člani. Roosevelt se je podal na predavalno turnejo. Pri otvoritvenem zasedanju senata kakor tudi najvišjega sodišča se torej ne bo nahajal v Washingtonu. Ali bo Black ostal v Alabami, svoji domovinski državi, ki ga je izvolila za senatorja, ali pa se bo pojavil v dvorani najvišjega sodišča, kakor da se ni ničesar zgodilo? Roosevelt bo seveda predaval kje daleč od Washingtona in čakal, kaj bodo storili druge instance.

Tako se za zakulisami, ki zastirajo vrhove ameriške družbe, odigravajo važne stvari, ob katerih se osvetlujejo globoka ozadja, kamor segajo še nedvomno močni vplivi Ku-Klux-klana.

Velikodušen dar. Gospod Škarabot Kazimir, sodnik tukajšnjega sodišča ter njegova soproga Marija, učiteljica v Marenbergu sta darovala podružnici CMD pri Sv. Treh Kraljih večje število poučnih in zabavnih knjig. Najlepša hvala — drugi pa posnemajte!

Novice iz ljubljanske okolice

Velike tatvine poljskih pridejkov. Naš poljedelec in vinogradnik sta bila letos težko prizadeta po deževnem vremenu in poplavi. Že sedaj se čuti pomanjkanje krompirja, ki tare zlasti naše revne slove, ki se morajo preživljati z delom svojih rok. Radi tega pomanjkanja so tudi tatvine poljskih pridelkov in sadja dosegle v tem letu svoj višek. Ljudje kradejo kot srake in to po vsem srezu, še bolj pa v vinskih gorah, kjer je največja revščina. Znani so slučaji, da so si tatovi najeli voz in odpeljali s tuje njive poln voz buč ali koruze. Mnogo je bilo pokradenega tudi grozdja, jabolki in krompirja, da so slednjič morali ponekod celo ljudje postaviti straže na polju. Zelo se množijo tudi vlomi po dnevi in ponoči, da ljudje niso nikjer varni pred njimi.

Na španskih razvalinah

E, baš so divjaki ti rumeni ljudje! Šangaj, mesto nekoliko milijonov prebivalcev, so porušili za teden dni. (Iz »Ošiš. jez.«.)

bina v frak ali v krilo z vlečko, pa nastane karikatura.

Ko so jo hoteli prisiliti, da bi hodila sama, je padla na tla, se udarila na glavo in brčala z nožicami, leže na hrbtu.

Da jo pomirijo, so prinesli cel zavoj piškotov, dali so ji trgati nov, krasen album, obkladali jo z najsrečnejšimi poljubi, a čeveljčkov ji niso slekli.

In ko je prišlo do nove skušnje, se Marinka ni hotela podati v novo nevarnost. Filozofski je sedla na tla, podvila eno nožico ter se pričela mirno plaziti po tleh, kakor je delala v desetem mesecu svojega življenja — pred pol leta.

Civilizacija je torej za celih šest mesecev ustavila razvoj deteta.

Ne plakaj Marinka in sprijazni se s potrebo! To je samo začetek trdovratnega boja, ki ga boste bili zate dve nasprotni sili.

Preden se tvoje nožice navadijo okov, dobiš okove tudi na roke. Ti, Marinka, nisi kmetijski otrok, zato boš morala ho-

diti na izprehod, natikati si na prste usnjeno ali svilen prevleko. Prevleka ti stisne prste, da niti piškota ne boš mogla držati z njimi, niti popraskati se po nosku. Njenega namena ne ugameš niti sedaj, niti pozneje.

Malo pozneje ti zastro oči s prozorno cunjico, da bi te čuvali pred solncem, po katerem mlo hrepeni tvoje bitje, kakor v kletki zaprta ptica po prostosti.

Solnce bodo skrivali pred tabo solnčni ki, da se počasi odvađiš jasne, prijetne svetlobe, in se ti priljubi bivanje v nezdravem polmraku z zastori zagnjenih sob, kjer ima vsaka barva napačen ton in vsak obraz moti z napačnim izrazom.

Celo lasem ne bodo pustili rasti slobodno, da bi ti padali na rame in te delali podobno pramateri Evi.

Na enem kraju ti pristrižejo lase s škarpami, na drugem ti jih zafrknejo in spremene prirojeno obliko glave. Pozneje pride na vrto korzet.

In to romanje, pri nogah začeto in do

glave segajoče, pojde potem globoko v duha in srce.

Misliš li, deklica, da se boš smela smejati, kadar boš hotela?

Nikakor ne.

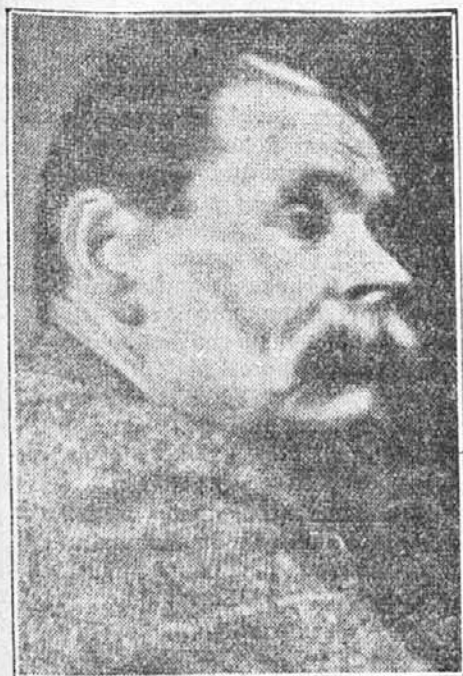
Prigodi se n. pr. da prideš v salon in tam naletiš na postavu, smešnejšo od pojacov, s katerimi se zdaj igraš. Bodisi da je to tolsta gospa, pordečena in porčnjena, v čepici s pomarančastimi pentliami, bodisi plešast gospod z rdečim nosom in kozjo brado, ki se smešno trese pri vsakem koraku.

Ko zagledaš te postavke, se boš silno zabavala in se spustila v glasen, vesel smeh. A sedaj te mati z mirnim obrazom odvede iz sobe in ko bosta sami, te udari po rokah ali pa ti navije ušesa. Pri tem boš slišala pouk, da se plešastemu gospodu in debeli gospej ne smeš smejati, ker je on bogat stric in ona bogata teta in da bo za obojema mamica podedovala.

(Sledi konec.)

Kulturni pregledi

Maksim Gorki

Zadnji ponedeljkov literarni večer, ki ga je priredila Ljudska univerza, je bil posvečen ruskemu modernemu pisatelju Maksimu Gorkemu. Sliko Gorkega nam je podal objektivno in stvarno znani predavatelj ter lektor ruskega jezika dr. N. Preobraženski, ki je bil za svoja temeljita izvajanja deležen toplega priznanja številnih navzočih.

V Gorkem zremo največjega ruskega pisatelja, ter predhodnika ruske revolucije, v čigar delih se odraža značilni izraz naše dobe. Na prvi pogled nič kaj prijazen, oblečen v dolgo črno srjico, razmršenih brk, mrkih oči ter njegov značen volen smeh, to so najmarkantnejše zunanje poteze velikega ruskega genija. Gorki je bil vse življenje vesten delavec, ki je mnogo čital in ki je imel izborni spomin. V svoji »Burji« je temeljito obračunal s preteklostjo. Iz vseh njegovih spisov odseva izzivalnost, ruski narod zre v njem oznanjevalca bodoče revolucije. Vsi njegovi napol izmišljeni bosjaki, junaki njegovih romanov, imajo svoj pomen. S pesniških višav se je spustil v realno življenje in prerastel vse svoje sodobnike, ter prešel od tu na politično polje. Novi socialni realizem, ki ga je oznanjal Gorki v svojih poznejših spisih, nikakor ni mogel nadomestiti prejšnje romantike, odbijal pa ga je tudi pesimizem. V »Počastih« pravi Gorki: »Kot otrok sem okusil preveč krivice, videl preveč neumnosti in doživel toliko krutosti, da bi mogel priti do duševnega ravnovesja.« Gorkijevi globokomiselni izreki so v mnogih njegovih spisih zajeli razvoj dejanja. Gorki nam v svoji romanu tiki slika ljudi, ki bi jih sam rad videl. Žene in otroci so v delih označeni kot veriga za moža. Mladenci in mladenke naj ostanejo sami in gredo v boj za boljši socialni red. V svoji »Spovedi« skuša Gorki dvigniti socializem v vero. Bil je že takrat prepričan, da lebdi v ruskem ljudstvu nekaj, kar jamči za preporod. Bil je sovražnik pravoslavja in si brez tendencnosti Gorkega niti danes misliti ne moremo. V njegovih delih pa pogrešamo živih junakov. Njegov protest je v nemal srca samo dotle, dokler je bil abstrakten. Gorkega ne smemo delati odgovornega za njegovo miselnost. Njegov realizem je sodoben, žgoč in samo površen! Morda pa leži vzrok v tem, da je samouk. Njegovi junaki ne vedo kako bo izgledala prerokovana bodočnost. Po njegovem predvidu naj bi bili samo proletarci poklicani za ustvaritev bodoče kulture. Maksim Gorki pravi: vsako ljudstvo je anarhistično, ruski kmet smatra poljedelstvo za prokletstvo in ne pozna nobene vodilne ideje. Rusko ljudstvo ni kazalo nikdar nobene vernosti, povsod sem našel same realiste. Pesimizem je zanečati njegovo pisateljsko dobo.

V Gorkem sta živeli dve duši, obe sta umrli v medsebojnem pobijanju. Gorki je imel rad vse, kar je izzivalo spodobnost, ljubil je pogumne in drzne. Kljub realizmu je bil in ostal samo romantik. Realizem ni pričakoval prav ničesar. Njegovi junaki so bili ustvarjeni samo zato, da motijo mir. Po izgnanstvu se je leta 1928 zopet vrnil v Rusijo, se pomiril s Stalinom in ubral njegovo pot. Ostal

Mariborske in okoliške novice

Našim naročnikom!

Kljub nizki naročnini našega lista, ki po možnosti vsestransko informira naše naročnike, imamo mnogo neporavnane naročnine, ki nam nalaga poslovne nevspečnosti. Opozarjamo na to prizadete s prošnjo, da poravnajo zaostanke, sicer bomo prisiljeni prekiniti nadaljno pošiljanje lista.

Mreža »Večernika«

Naši Maistrovci

(K sobotni prireditvi.)

Maistrovci smo ustanovili svojo Zvezo, da ohranimo med nami isto tovarštvo, kakor je vladalo med nami ob prevratu, da ohranimo Maistrov duh in očuvamo delo, ki je zahtevalo požrtvovalnih ljudi, zgodovini. Zato priredi Zveza vsakoletno edino prireditev v Narodnem domu, kjer so se kovali in skovali prvi načrti za ohranjanje naše severne meje in odkod so tudi pritekala sredstva, da se je načrt izvedel. Prvi namen te prireditve je, zbrati takrat ne samo stare borce Maistrovce iz Maribora in okolice, temveč tudi iz drugih krajev, da v tovariškem razpoloženju obujajo prijetne in neprijetne spomine na dni, ko še niso bile začrtane naše meje — živi spomini prevratnega dela — ki večkrat tonejo v pozabljenju. Mnogi naši vredni člani pa trebaio pomoči in podpore. Kdo si je sam kriv, če ga tepe usoda? Trka in prosi, da se ga spominjamo sedaj, ko je pomoči potreben. Ne prosi za sebe, za svojo družino. Čut dolžnosti, naše staro tovarštvo, mnogokrat dovolj preizkušeno, njegovo zaslužno delo, ko je bilo malo dobrovoljnih delavcev v vojaški suknji — pač pa mnogo služb — nam velevala, da ne moremo. To je drugi namen naše prireditve. In naša javnost to rada upošteva. Zato upamo, da bo združila tudi sobotna prireditev v Narodnem domu vse Mariborčane, ki vedo ceniti delo Maistrovcev ob prevratu in tudi danes.

Himen! V zadnjem času so se v Mariboru poročili: Pečecnik Jožef, narednik, in Kušec Katarina, kuharica, Mlinska 5; Zdražil Oto, mehanik, in Kropce Cecilija, šivilja, Aleksandrova 44; Žagar Alojzij, tovarniški delavec, in Gomzi Magdalena, kuharica, Motherjeva 8; Weiss Julij, brivski pomočnik, in Frangeš Kristina, frizerka, Sodna 32; Maurič Franc, podpreleglednik fin. kontrole, in Logar Jožef, blagajničarka, Razlagova 11, Marvin Viktor, ključavničar d. z., in Rus Ljudmila, šivilja; Petak Alfred, strugar, in Spanner Al., zaseb.; Antonič Rudolf, ključavničar drž. žel., in Husej Zorka, navijalka; Vogrin Florijan, črkoslikar, in Stern Marija.

Odprta dan in noč so groba vrata... V tukajšnji splošni bolnišnici so umrli: 43 letna posestnica Skubic Klotilda iz Maribora, 42 letna posestnica Veber Antonija iz Korene ter 49 letni delavec Ekart Jože iz Slivnice. Žalujemo naše iskreno sočutje!

Olimpijada lovcev, svetovna lovska razstava v Berlinu. Poseben vlak »Putnika« od 7. do 16. novembra 1937: vožnja, prenočišča, zajutrek, prevozi v hotelih itd. le Din 1.575.—. Ogled Münchena, Potsdama, Berlina, Hamburga, Dresdena in Prage. Izkoristite edinstveno prilžnost, prijavite se takoj pri »Putniku« Maribor - Celje - Ptuj.

Nočne lekarniško službo imata danes Albaneževa in Königova lekarna.

Je do zadnjega časa najslavnejši izmed vseh ruskih pisateljev in bo obdržal tudi nadalje svoj prostor v svetovni književni zgodovini. Kot zvesti sin svojega naroda je oznanjal pogum in vstrajnost v boju za bodočnost. Bil je močnejši v protestu, kakor v oblikovanju in prepričevalnosti.

Še ena komemoracija za pok. prezidenta Masaryka. Včeraj je imelo tuk. učiteljsko društvo svoje prvo redno zborovanje, katerega glavna točka dnevnega reda je bila poklonitev spomenu velikega prezidenta Masaryka. Predavatelj učitelj Drago Cibic je v temeljitem predavanju orisal lik Masaryka državnika, filozofa, učitelja in vzgojitelja.

Krasen izlet v Haloze z modernim avtomobilom »Putnik-a« v nedeljo, dne 24. okt. Vožnja in kosilo na Majskem vrhu (diven razgled preko Haloze in Dravskega polja) le Din 85.—. Takojšnje prijave pri »Putniku« Maribor.

Uredništvo in uprava »Večernika« in tuk. podružnice »Jutra« imata odslej samo telefonsko številko 24-55 (ne več 24-40).

Materi in očetje! Pri vzgoji in negi vaših otrok vam bo najboljši svetovalec mesečnik »Roditeljski list«. Celoletna naročnina je 24.— din. Naročite ga pri Pedagoški centrali v Mariboru.

Plesna šola Sokola Pobrežje se vrši vsako sredo in soboto zvečer v dvorani br. Renčija na Pobrežju. Posečajte!

Dunaj vabi! Od 4. do 7. novembra izlet z luksuznim avtomobilom »Putnik-a«. Posebne ugodnosti za izletnike: znižana vstopnina v muzeje, gledališča, na krožnih vožnjah in izletih. Prilika za obisk slovitega Grinzlinga (Heurigen). Vožnja in vizum le Din 260.—. Takojšnje prijave pri »Putniku« Maribor - Celje - Ptuj.

Narodna odbrana se iskreno zahvaljuje vsem, ki so z darili ali z udeležbo pripomogli, da je tombola 17. X. razmeroma dobro uspela.

Naši Maistrovci vabijo na svojo zabavno prireditev, ki se vrši jutri v Narodnem domu. Poleg vojaške godbe raznovrsten spored.

Združenje krojačev sporoča svojemu članstvu, da je umrla članica Skubic Klotilda. Pogreb bo v soboto ob 15. uri na Pobrežju. Članstvo prosimo, da se pogreba polnoštevilno udeleži.

Izlet v Graz za Vse svete s »Putnikom«. Dva dni od 31. okt. do 1. nov. — Vožnja in vizum le Din 110.—. Zasiurajte si sedež! Informacije in prijave pri »Putniku« Maribor - Celje - Ptuj.

Tiholapske zadeve. Pragerski orožniki so zaplenili kuharici Mariji K. 5 kg saharina, ki jih je imela shranjene v svoji sobi.

Slovenjgorški kmetovalci so se oddahnili. Orožnikom se je posrečilo aretirati 4 člansko vlomilsko tolpo, ki so jo tvorili samo mlajši fantje od 15 do 17 let. Kradli so vse, kar jim je prišlo pod roko. Ukradeni blago so prodajali, izkupiček pa zapravili. Tako so te dni vlomili v klet posestnika in gostilničarja Ivana Cafa pri Sv. Juriju v Slov. gor., nadalje v mlh posestnika Friderika Kranerja v Jurjevskem dolu in v stanovanje posestnika Al. Knupleža v Paratinu. Mladenci so pri zaslišanju vlome priznali in se bodo morali zagovarjati pred sodniki.

»Pusti ga, ni ta pravi.« Ko se je sinoči okoli 20. ure vozil domov s kolesom proti Koroški cesti delavec Franc Springer, sja ga v drevore v Vrbanovi ulici napadla dva neznanca moška ter ga s koli pobila na tla. Pri tem je Springer zadobil težke poškodbe po vsem telesu. Ko je Springer ležal na tleh, mu je eden od napadalcev segel v žep, nakar ga je Springer udaril s svetiljko po glavi. Nato je drugi napadalec dejal »Pusti ga, ni ta pravi.« nakar sta oba napadalca izginila v noč.

V Ameriko z veleparniki HAPAG-a: »Newyork« 18. novembra, »Hamburg« 25. novembra, »Hansa« 2. decem., »Deutschland« 9. decembra, »Newyork« 16. dec. Izredo ugodne cene! Prospekti in informacije pri »Putniku« Maribor.

Vreme. V smislu dunajske vremenske napovedi se bo vreme poslabšalo, na vzodu še solčno z močnimi južnimi vetrovi.

Tolažba.

Nevesta: »Dolžnost mi je, ljubi moj Ivan, da ti sporočim žalostno novico, da je moj oče prišel ob vse imetje!«

Ženin: »Nikar ne žaluj radi tega, saj si bom lahko poiskal nevesto, ki bo imela denar!«

Kino

Kino »Union«. Veličastni film prekrasne vsebine »K novim obalam« Zarah Leander Willy Birgel.

Naslednje gledališče

Petek, 22. oktobra: Zaprt.

Sobota, 23. oktobra ob 20. uri: »Sodnik Zalamejski«. Premiera. Blokj veljačo.

Nedelja, 24. oktobra ob 15. uri »Trije vaški svetniki«. Znižane cene. — Ob 20. uri »Najboljša ideja tete Olge«.

Jutri v soboto je premiera Calderonove klasične ljudske igre »Sodnik Zalamejski« v Zupančičevem prevodu in v Kovičevi režiji, s povsem novo inscenacijo in novimi kostimi. Nastopi skoro ves dramski ansambl in mnogo štatistov. Glasbo je preskrbel vojni kapelnik, gospod Jiranek.

Nedelja v mariborskem gledališču. Ob 15. uri prva letošnja popoldanska predstava, velezabavna kmečka veseligr »Trije vaški svetniki« (ob znižanih cenah) zvečer pa fina Preradovičeva komedija »Najboljša ideja tete Olge« ki jo je občinstvo sprejelo nad vse simpatično.

Pobeežke novice

Šahovski brzoturnir je priredil v sredo šah. odsek Slavije. Turnirja se je udeležilo 11 igralcev, ki so dosegli naslednje rezultate: prvo mesto je zasedel Kobler (Sl.) 10 točk, drugo Reinsberger (UJZB) 8 točk, naslednja mesta pa Skoberne (Sl.), Mišura (UJZB), Dasko (Sl.), B. Lukež (UJZB), Nosan (UJZB), Zorini (Sl.). — To nedeljo popoldne pa se pomerijo pri Povodniku v dvomatchu ptujski šahov. klub in šah. odsek Slavije.

Novice z Murskega polja

Toča. Pred dnevi je padala kot orehi debela toča v smeri od Sv. Martina na Muri proti Dolnji Lendavi in vzhodno od te črte. Pod hišnimi kapi so ležali še naslednjega dne celi kupi toče. Toča je deloma poklestila že požeto ajdo. V teh krajih je bilo letos že toliko toče, da jo ljudje že davno ne pomnijo.

V pokoj. Vpokojen je bil po lastni prošnji g. Franc Senčar, rečni mojster v Radgoni, ki se je po vpkokjiti preselil v Ptuj. Odličnemu nacionalnemu borcu želimo mnogo lepih dni mirnega življenja.

Ogenj v gorah. Preteklega tedna je zgorela v Strmcu stiskalnica in gospodarsko poslopje, last g. Cimermana Hinka iz Ljutomer. Nadaljnji ogenj je zažgal Ljutomerska gasilska četa. Ogenj je zanetil najbrž zlobna roka.

Pojasnilo

Zaradi netočnega poročila o mojem govoru v nedeljo dne 10. t. m., je nastala debata v časopisju. Prosim uredništvo, da izvoli priobčiti doslovno dotični odstavek iz mojega govora, kakor sem ga takrat prečital:

»Kajti tisti Avstrijci, ki hočejo veljati kot izrazito katoliški narod, tisti Avstrijci, ki pošiljajo misionarje v divje poganške kraje Afrike in Azije, da bi tam razširjali blagovest Kristusove ljubezni in pravice v nekulturnem jeziku plemen, isti Avstrijci vedno bolj onemogočajo, sredi krščanske omikane Evrope, da bi moglo naše slovenske ljudstvo na Koroškem slišati božjo besedo v domačem slovenskem jeziku. Ali smo mar mi Slovenci in Jugoslavlani manj vredni kot divja plemena črne Afrike? Ali ni po zaslugi sv. Cirila in Metoda poleg latinščine in grščine naš slovanski jezik kot edini med vsemi evropskimi jeziki povzdignjen v bogoslužni jezik. Ali je naš jezik in naš narod zaslužil to zato, ker so naši pradedje cela stoletja varovali s svojo krvjo vso ostalo Evropo, zlasti pa nemški narod, pred vsemi nevarnostmi, ki so ogrožale Evropo vedno iz vzhoda: naši pradedi so z lastno krvjo odbijali Avare, Tatаре, Madžare in Turke in omo gočali ostalim narodom miren razvoj in kulturni napredek. Jan. Šedivý.

Spomnite se CMD!

V carstvu peicade

Platypus

Ko so nekateri raziskovalci v sredini preteklega stoletja dospeli v dotlej še neraziskane kraje v Avstralijo, so prodrle od tam neverjetne vesti o nekem prečudnem stvoru, ki ga domačini nazivajo tohumbug, a kolonist platypus. Prečudna žival je imela račji kljun in legla jajca ter bi jo morali prišteti k pticam, a to zopet niso smeli, ker je imela kožuh in štiri noge ter je dojala mladiče, torej sesalec, ki leže jajca.

Tolike lahkovernosti si Evropejci niso dali pripisati. Opise o načinu življenja so dobili od domačinov in zato so vse skupaj smatrali za izmišljotino. Kolonisti so dobili samo mrtve živali ter niso mogli ugotoviti nič točnejšega. Čeprav je precej teh živali in jih radi love radi njihovega melkega in finega kožuha, niso mogli ujeti žive živali. V toliko pa so uspeli, jim je med potjo poginila, ker ni hotela sprejemati hrane.

Plašna žival živi v vodi in na suhem. Prebiva v umetniško izdobljenih votlinah na obrežju, a vhod se nahaja pod vodno površino. Pri najhujšem šumu ali nesplošnem lovčevem pokretu izgine v svoji bivališči in se ne pokaže zlepa. Da se ji lovec približa na streljaj, izkorišča priliko, ko se žival nahaja pod vodo in išče hrano. V tem trenutku lahko napravi par korakov. Čim se pa pojavi na gladini, mora lovec obstati nepremično, dokler se zopet ne potopi. Samo tako lahko pride do strela.

Pri preiskovanju mrtve živali so našli še druge čudovite posameznosti. Tako ima žival za žvečenje rožene zobe na jeziku. Samica nima bradavic za dojenje. Organi za izločevanje so združeni v neko kloako-stok, kakor pri pticah. Izsledki, ki so prispeli v Evropo so bili tako zamotani in neverjetni, da se je napotil profesor v Jeni, zoolog Richard Semon v osemdesetih letih preteklega stoletja na za tiste čase zelo težavno pot v Avstralijo, da prouči prečudno žival. Vendar je tudi on raziskal samo anatomijo živali, ne pa njenega življenja. Več sreče je imel Anglež Calwell, ki je kot prvi Evropec našel tudi jajca te živali.

Točnejše podatke o načinu življenja kljunašev, kakor so te živali znanstveno imenovali, so dobili šele, ko so pričeli ob avstralskih rekah kopati in izpirati zlato. Pri tem so odkrili gnezda kljunašev in ujeli samico, ki je legla jajca in dojala mladiče. Samec in samica živita v predeljenih vdolbinah. Pare se v vodi in vsak zleze v svojo vdolbino — gnezdo. Jajca so približno 15 mm dolga in podobna želvinim. Samica leže jajca v gnezdu, ki ga naredi iz vejic in lastne dlake. V času valjenja samica sploh ne zapusti gnezda ter zapade v neko stanje, ki je zelo podobno zimskemu spanju, hrani se pa z nabrano mastjo, ki jo ima v nekem delu repa.

Mladji kljunaši se zvale iz jajc kot popolnoma razvite živali, ki jih varuje mati. Samica pritiska s podvitim repom in prednjimi nogami mladiče k svojem telesu. Pri tem si pomaga tudi s širokim kljunom. Ko postanejo lačni, se nemirni premikajo in tako nadražijo kožne žleze, da izločujejo mleko podobno tekočino, ki jo mladiči polijejo. Bradavice za dojenje sicer manjkajo, vendar samica izločevanje tako uredi, da se izliva mleko v globel na trebuhu.

Z rastjo mladičev se povečava tudi iz-

ločevanje mleka. Zato mora samica včasih tudi zapustiti gnezdo in si poiskati hrane. Ko pa mladičem zraste kljun, jih vodi samica na prosto, jih uči potapljanja se in iskati hrano. Plavati pa znajo sami, ker so lažji od vode. Po nekaj mesecih se pa osamosvoje. Ne dajo se prikriti nekatere sorodnosti s pticami, vendar pa bi bilo napačno ako bi prišteli kljunaše k pticam. Obstoji tudi sorodnost s plazilci. Po razvojni lestvici so kljunaši prehodna stopnja med plazilci in sesalci. V svojem razvoju je kljunaš daleč zaostal za sesalci. Jajca ležejo tudi kakor plazilci — kače. Razlikujejo pa se od njih, ker hranijo svoje mladiče z mlekom, kar je obenem prva razvojna stopnja sesanja. Morfološki so te žleze preoblikovane žleze znojnice, ki izločujejo beljakovinsko tekočino. Kljunaš tudi ni odvisen od zunanje temperature; mesto luskin ima dlako in lahko obdrži telesno toploto na približno isti stopnji, vendar pa ne tako točno kakor toplokrvne živali.

Kljunaš je živeča okamenjena epohe, v kateri so se živali asimilirale načinu življenja, iskale oblike in se v razvoju spopolnjevale. Najsorodnejša višja oblika tega prehoda je kljunati jež, ki zvali jajca v trebušni vdolbini, a kot naslednja višja stopnja nastopajo vrečarji — klokani.

Cigarete nekdanj in sedaj

Bolj kakor kadar koli prej se je danes, v dobi brzega življenja, od vseh načinov kajenja najbolj udomačila cigareta, čeprav je najmlajša. Nek duhoviti pisatelj je v zanimivi pripovedki opisal sanje, v katerih se je spoznal s hčerjo egiptovskega faraona. Da bi si jo pridobil, ji je pokazal in ponudil vse pridobitve in užitke našega modernega življenja, toda lepa Egiptanka, svedokinja davno minule kulturne dobe, se je zlatu, dragemu kamenju in raznim drugim okraskom le rahlo smehljala. Vse, kar dandanes v kulturnem življenju smatrajo za neobhodno potrebno, so imeli že stari Egipčani in njihovi sodobniki, samo v drugačni obliki. Ko pa ji je pisatelj nazadnje ponudil cigareto, je hlastno segla po njej in po nekaj bojazljivih poskusih ji je bilo tako kakor se navadno zgodi: ena, dve cigareti in človek ne strpi več brez tobaka.

Leta 1830 se je cigareta pojavila tudi v Srednji Evropi. Prišla je iz Španije, od tam pa je prešla v Francijo. Kmalu je zmogovito zavladala. Nek Francoz je cigareto prevladujoče gospostvo v zgodovini takole opisal:

»Povsod kadijo tobak, ki ga nosi vsakdo s seboj in ga po svojem okusu meša, zraven tega pa ima pri sebi še popirčke, da si z veliko spretnostjo zvije cigareto, kadar se mu zljubi. Kaditi vidiš povsod, v gledališču, v javnih zgradbah; tobak je priznana državljanska pravica.«

Razume se, da je cigareta imela tudi svoje nasprotnike. Strastni kadilci so smatrali one, ki so ob cigareti uživali, za neresne. Izdajatelj glasila pariških kadilcev je še leta 1885 rekel, da se mu zdi vsak kadilec s cigareto v ustih kakor da ni pri zdravi pameti! Nato našteva ročne kretnje, ki so potrebne za zvijanje cigaret... Vendar pa se je na ugovore, ki so jih izjavljali nasprotniki cigaret, le malokdo oziral...

Po vrsti tobaka, ki ga kdo kadi, se razlikuje okus; to pa je čisto zasebna stvar

vsakega posameznika. Kako nespametno pa postopajo mnogi kadilci s cigareto, je že marsikdo opazil. Že pri samem pripravljanju tobaka delajo velike napake; cigarete puščajo na presuhem ali prevlažnem mestu in ne mislijo na to, da vročina in vlaga ravno na cigarete zelo vplivata in da jim jemljeta njihov fin vonj. Cigarete je najboljšje puščati v ovoju, kamor jih je spravila tovarna. Zapolni jo lahko brez škode na enem ali drugem koncu, ne smeš si je pa prižgati na plamenu, ker pri tem vsrka neke snovi, ki ne vplivajo dobro na kajenje. O vsem tem pa se kadilci seveda lahko sami prepričajo.

Značilna je z dušeslovne strani zanimiva je kadilna umetnost. Verno kadilčevo sliko dobimo, če ga opazujemo, ko si prižiga cigareto, ko si jo deva v usta in kako jo drži. Kakšno izredno eleganco lahko pokaže kadilec pri prižiganju cigaret, in kako so zopet drugi kadilci nespretni in nervozni! Eden jo drži lahno in strastno med kazalcem in sredincem, drugim pa leno in otožno visi iz ustnega kota.

Dandanes je vedno več dam, ki naravnost »znajo kaditi«. In vendar, kako smešne in nespretnosti se nam zdijo pri prvem poskusu! Kadar gledamo kakšno začetnico, se spomnimo sledečega domisleka: Ko so neko gospo vprašali, ali ji cigareta res nudi pravi užitek, je odgovorila: »Seveda, kajenje je užitek, toda jaz ne vem, ali je to užitek!« Če se kdo na cigareto navadi, mu postane spremljevalka in mu razvedrilo, posebno v današnjih težkih gospodarskih in denarnih razmerah, o vsakem času, v veselju in žalosti, v družbi in v samoti...

Slovenjgraške novice

Obletnica smrti primarija dr. Železnikarja Vinka. Obletnico smrti pokojnega primarija banov. bolnišnice v Slovenjgradcu, dr. Železnikarja Vinka, počasti tukajšnji »Sokol« s tem, da odkrije v Sokolskem domu vzdano spominsko ploščo svojemu ustanovitelju ter prvemu starosti v nedeljo, dne 24. novembra t. l. Istega dne se pokloni korporativno na njegovem grobu, kjer položi društvo venec, ovit z državno trobojnico.

govem grobu, kjer položi društvo venec, ovit z državno trobojnico.

Proslava 50letnice obstoja moške podružnice in 25letnice ženske podružnice Ciril in Metodove družbe v Slovenjgradcu. V nedeljo, dne 14. novembra t. l. proslavi moška podružnica C.M.D. 50letnico, ženska podružnica pa 25letnico svojega obstoja. Proslava se vrši skupno v veliki dvorani Sokolskega doma. Po pozdravem govoru predsednika moške in predsednice ženske podružnice, deklaracijah in petju mešanega pevskega zbora se vprizori pod vodstvom ter v režiji dr. Schreinerja Hinka primerna gledališka igra, po igri pa srečolov in prosta zabava. Ustanovitelj moške podružnice je znani narodni bорец, bivši predsednik narodnega sveta za Spodnještajersko in deželni poslanec, prvi slovenski župan mesta Celja in tamošnji odvetnik dr. Juro Hrašovec.

Otvoritev nove planinske postojanke na Pohorju. Mislinjska podružnica S.P.D. v Slovenjgradcu je zgradila v zvezi z drugo »Koča pod Kopo« na Pungartu (1377 m) novo planinsko kočo, katere otvoritev odn. blagoslovitev je v nedeljo, dne 7. listopada t. l. Koča je zgrajena 20 minut pod vrhom Velike kope, ima idealno lego in je najlažje dosegljiva iz postaje Dovže v slabih dveh urah. Vzorno urejena planinska postojanka s krasnim smučkim terenom ter sijajno oskrbo bo ta dan privabila planince od blizu in daleč. Agilni podružnici načeljuje šolski nadzornik v pokoju gosp. Germovšek Miloš.

Razpust »Kulturbunda« v Slovenjgradcu. Radi prekoračenja statutarne določene delokroga je kr. banska uprava v Ljubljani razpustila krajevno skupino švabsko-nemško prosvetne zveze v Slovenjgradcu. Novico o razpustu je vsa narodno zavedna javnost vzela z zadoščanjem na znanje.

Dokaz.

Postopač: »Gospod, vi ste pravkar pobrali denarnico, ki sem jo izgubil.«

Gospod: »Kako morete dokazati, da ste denarnico prav vi izgubili?«

Postopač: »No, ta je pa lepa, da bi ne mogel dokazati. Poglejte vendar, da imam raztrgan žep!«

Razno

MORSKE RIBE. rakov rizoto, ocvrti skampi danes v gostilni Vicel. 5612

ZA BOLNIKE obolele na žlečodu, je same Čeboklijev zdravilni prepečenec najbolj priporočljiv. 5986

V GOSTILNI KARNER »Bela zastava«. Studenci, v soboto in nedeljo pojedina vsakovrstnih domačih klobas. 5979

STRIZENJE 3.— britje Din 2.— v Mlinski 8. 5466

Posest

NOVA HIŠA z vrtom in vodnjakom za 14.000 din naprodaj. Le direktni kupci vprašajo pri Benko. Rotovski trg 4. 5981

Prodaj

MOSKO KOLO, skoraj novo, poceni naprodaj. Knez, Krčevina, Aleksandrova 12-I. 5610

Službo dobi

AGILEN ZASTOPNIK z dobrim nastopom in uveden pri privatnih strankah za manufakture, se takoj sprejme. Ponudbe na upravo lista pod »Dober zaslužek«. 5984

KUHINJSKE VAJENKE sprejme hotel »Zamorec«. 5983

POMOČNICO IN UČENKO za šivanje perila sprejme Rupnik, Slovenska 15. 5982

Morske ribe danes velika izbira: sardelice, branci, oradi, ribji rizoto, polenovka na tržaški način itd. 5985

„OTOK VIS“ Sodna ulica 16.

Flanele za perilo

Tv čednih vzorcih in prvovrstnih kakovostih

Tekstilana Būdelfeldt

Prosim oglejte si izložbe!

OTOMANA. kuhinjska kredenca, omara, postelja, umivalnik poceni naprodaj. Ob Jarku 6-I. 5987

NAJNOVEJŠI MODELI OTROSKIH VOZIKOV po skrajno nizkih cenah v izložbi »Obnova«. F. Novak. Jurčičeva 6. 5985

Te lovadne, mornariške in sokolske majice à Din 12.—

dobite pri

I. Trpinu. Maribor, Vetrinjska ul. 15.

Skrivnosti

51

Mislil je, da bi bilo nespametno še dalje prepričevati Armando.

Spoznal je, da mora radi Blanke biti kar najbolj previden.

Zanj je bil seveda vsak dvom izključen, kajti tudi žensko, ki je Blanko spremljala, je spoznal. Bila je Volkulja.

IX. Na mostu.

Blanka je bila lepa, kakor smo že rekli.

In vendar bi nekoliko izkušeno oko ta-

koj opazilo pod bledico njenega jasnega čela in nežnih lic kakor nekaj odsevanja traneja nemira ali težke skrbi.

Medtem, ko je hodila Volkulja ponosno in samozavestno med to odlično družbo in ji je v očeh gorelo tisoč dolgozadržanih strasti, je uboga mladenka stopala poleg nje skromno in kakor v zadregi, skrivajoč se, kolikor je le mogla in se ni menila za občudovanje, ki ga je vzbudila njena lepota.

Leon jo je pohlepno spremljal z očmi. Čimbolj se mu je zdela mirna in brezskrbna, tembolj se je bal skrivnosti, ki jo je slutil pod tem zunanjim mirom. Ni si mogel misliti, da je Blanka tako nevedna

ali da je tako predrzna in strahoma se je vpraševal, kaj je privedlo deklico semkaj.

Naenkrat se je Blanka stisnila k Volkulji.

Zagledala je Leona in zadrhtela.

»Tam je! je rekla tiho.

Volkulja se je ozrla v smer, kamor ji je pokazala Blanka, in odgovorila:

»Res, in pri njem sedi gospodična Lanson.«

»Kako je lepa!«

»Ali si še vedno pripravljena?«

»Bojim se.«

»Česa?«

»Vsega...«

»To so otročarije.«

Je rekla malo nestrpno, »in s tem lahko pokvarimo druge, zelo važne stvari. Storila sem že več, nego je bilo treba in čeprav korak, h kateremu si me preprosila, ni brez nevarnosti, ti nisem hotela odbiti želje. Ali hočeš z njim govoriti?«

»Da.«

»Kaj mu hočeš povedati?«

»Ne izprašuj me.«

»Vedno se izgovarjaš... vedno nekaj skrivaš!«

»Saj vam povem, vse povem... le pozneje, ko se z njim pogovorim.«

(Dalje.)